

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs IIII. Vtrum persona, vel hypostasis Christi post incarnationem sit
composita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

Comment. Suar. disp. 7. sect. 3. Vsq. disput. 15. Al-
uar. disp. 11. & ea, quæ circa respōtiones argu-
mentorum notat. Med. Porrecta & Suar. qui
circa respōtis. secundum ait si loquamur de vera
personali dignitate, quæ substantialis est & in-
trinsica, sic verè dici posse vniōnem hanc esse
factam secundum quandam dignitatem: quod
probat; quia pér illam eleuata est humana na-
tura ad subsistere in persona Verbi: subsistere autem
in digniori persona ad perfectionem & di-
gnitatem naturæ humanae pertinet; ergo, &c.
Cuius doctrina falsitas perspicua est ex ijs, quæ
contra eundem auct̄orē diximus in 1. p. q. 28.
a. 2. Contr. 2. & 9. 29. a. 3. & ex D. Th. in eodē
libro, q. 42. a. 4. ad 2. Vbi sic loquitur: Paterni-
tas est dignitas Patris, sicut, & essentia Patris; nam
dignitas est absolute, & ad essentiam pertinet, &c.
Quod etiam ibidem explicat Barnes. Non itaq;
verè dici potest, vniōnem Incarnationis factam
fuisse secundum substantialē dignitatem; sicut
nec affirmari verè potest vniōnem hanc fuisse
factam, secundum essentiam aut secundum abso-
lutam Verbi perfectionem. Ad probationem
autem negatur consequentia, quamvis enim sub-
sistere in persona Verbi ad perfectionem & di-
gnitatem pertineat humana natura: quia scilicet
nobilissima personalitate terminatur; non tamē
inde fit consequens verè dici posse, vniōnem
hanc esse factam secundum substantialē digni-
tatem, sed tantum sequitur eam esse factam se-
cundum personam habētem maximam substi-
stantialē dignitatem, vel maxima dignitatis
substantialis; sicut recte dici potest, vniōnem
hanc factam fuisse secundum personam haben-
tem essentiam, sapientiam, bonitatem, & poten-
tiā infinitam, vel secundum personam essen-
tiæ, sapientiæ, potentiæ & bonitatis infinitæ, &
hoc ad perfectionem & dignitatem naturæ hu-
mana pertinere.

S. Thom.

Ambr. 6.

3. art. 3.

3. dist. 6.

2. art. 3.

An. 2.

P. P. 9. 3. 4.

7. & per-

8. quest.

Ad plenam huius articuli intelligentiam vidē-
da sunt, quæ docet S. Th. in 1. p. q. 29. a. 2. de no-
minibus personæ, hypostasis, subsistētia &c.
& ea quæ ibi notaūmus post alios expoītores.
Vide etiam ea, quæ scribit S. D. in 4. contr. gent.
c. 39. de hærci Theodori & Nestorij; de qua e-
tiam agit Ambr. in libro de mysterio Incar. c. 6. Et
Concilium primum Constant. act. 4.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum personæ, vel hypostasis Christi posse incarna-
tionem sit composita.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod per-
sona Christi non sit composita. Persona enim
Christi non est aliud, quam persona, vel hypostasis
Verbi. ut ex dictis patet. Sed in Verbo non est aliud
persona, & natura, ut patet ex dictis in prima parte.
Cum ergo natura Verbi sit simplex (ut in primo ostē-
sum est impossibile est, quod persona Christi sit compo-
sta, & per hoc.

Præterea, Omnis compositio videtur esse ex parti-
bus. Sed diuina natura non potest habere rationem
partis: quia omnis pars habet rationem imperfecti. Er-
go impossibile est, quod persona Christi sit composita ex
duabus naturis.

Præterea, Quod componitur ex aliquibus, videtur
esse homogeneum eis, sicut ex corporibus non componi-
tur nisi corpus. Si ergo ex duabus naturis aliquid sit
in Christo compositum, consequens erit, quod illud non
erit persona, sed natura: & sic in Christo erit facta v-
ario in natura: quod est contra prædicta.

ASed contra est quod Damasc. dicit tertio lib. In An. 1.
domino Iesu Christo duas naturas cognoscimus, unam
autem hypostasis ex utræque compositam.

Respondeo dicendum, quod persona, sive hypostasis cap. 3. 4.
Christi dupliciter potest considerari. Uno modo secun-
dum illud, quod est in se: & sic est omnino simplex, si-
cut, & natura Verbi. Alio modo secundum rationem
personæ, vel hypostasis: ad quam pertinet subsistere in
aliqua natura, & secundum hoc persona Christi subsi-
stet in duabus naturis. Unde licet sit ibi unum subsi-
stens, est tamen ibi alia, & alia ratio subsistendi,
& sic dicitur persona composita, inquantum unum
duobus subsistit.

But per hoc patet responso ad primum.

Ad secundum dicendum, quod illa compositio per-
sonæ ex naturis, non dicitur esse ratione partium, sed
potius ratione numeri: sicut omnino illud, in quo duo co-
veniunt, potest dici ex eis compositum.

Ad tertium dicendum, quod non in omni compositione
hoc verificatur, quod illud, quod componitur, sit homo-
geneum componentibus, sed solum in partibus, continuo:
Nam continuum non componitur nisi ex continuo: ani-
mal verò componitur ex anima, & corpore: quorum
neutrū est animal.

Ratio, & sensus quæsti.

OCCASIONEM huius quæsti p̄buerunt
multa SS. Patrum & antiquorum docto-
rum & Consiliorū dicta & loquendi modi, quos
referunt Med. & Porrecta super hoc articulo Suar.
disp. 7. sect. 4. Val. puncto 4. Vsq. disp. 16. c. 2. &c.
Aluar. disp. 12. & sermo est de compositione sim-
pliciter dicta abstrahendo à substantiali & acci-
dentali, & vt locus sit articulo sexto quærentis:
Vtrum natura humana fuerit vniā Verbo Dei
accidentaliter?

Forma Textus.

PRAEMISSA distinctione respondetur quæ-
sito duabus Conclusionibus. Distinctio est: Per-
sona sive hypostasis Christi dupliciter potest co-
siderari: Uno modo secundum illud quod in se
est: Alio modo secundum rationem personæ vel
hypostasis, ad quam pertinet subsistere in aliqua
natura.

PRIMA CONCL. est: Persona Christi secundum, quod in se est, est omnino simplex. Probatur; quia
natura Verbi est omnino simplex; ergo.

SECUNDA CONCL. Persona Christi secundum
rationem personæ vel hypostasis dicitur persona com-
posita. Probatur: quia licet sit ibi unum subsistens,
est tamen ibi alia & alia ratio subsistendi; ergo
est persona composita. Antecedens probatur; quia
Persona Christi secundum rationem hypostasis
subsistit in duabus naturis: Cösequentia vero cu-
ipso cösequente declaratur; quia sic unum duo-
bus subsistit, qui modus quidam est cöpositionis.

Expositio Textus.

EN HOC artic. tria sunt breuiter & quantum
sive illud dis-
tinctio personæ Christi, quem ait S. D. du-
pliciter posse considerari. Uno modo secundum
quod in se est: Alio modo secundum rationem
personæ vel hypostasis, in qua duo videntur ob-
scenari: alterum est vnius ab altero mēbro differ-
entia; alterum est ambiguas sensus illorū verbo-
rum; secundum quod in se est: Et differentiam quidam
sive distinctionem membrorum explicat accu-
rate Caietanus, quæ alij sequuntur expoītores;
quamvis Medina & Suarez illum immittere de
superfluitate reprehendant. Distinguunt igitur
illa quo mēbra; quia personam tuc cōsidera-
mus

mus secundum quod in se est; quando in ea contemplamur illa tantum, qua illi conueniunt ad intra: haec vero sunt Deitas cum omnibus eius attributis, notiones & proprietates personales & omnia ad eam naturaliter pertinentia: haec enim omnia indistincte, siue confusè clauduntur in conceptu persone Christi consideratae, secundum quod in se est, sicut etiam confuse continetur in conceptu personae Christi consideratae secundum ea, qua conueniunt ei ad intra. Tunc vero concipiimus personam Christi secundum quod est persona, vel hypostasis, quando eam apprehendimus quo ad ea qua illi formaliter conueniunt, quatenus in aliqua natura subsistit, siue ea natura sit illi intrinseca ut essentia diuina, siue sit extrinseca ut humanitas. Ex quo patet primò haec duo membra secundum totales & integras suas rationes accepta esse ab iniūcē verē propriè & absolutè distincta. Secundò patet utrumque membrum secundum aliquam sui partem in altero claudi; nam primum membrum continet ipsam rationem personæ, prout in diuina natura subsistit, quam etiam rationem personæ continet secundum membrum addens eidem aliam rationem personæ illi conuenientem, prout subsistit in humana natura. Nam utraque personæ ratio ut ante diximus indistincte continetur in secundo membro; Quod etiam secundum membrum quo ad alteram sui partem, scilicet secundum rationem personæ subsistentis in diuina natura continetur in primo. Ambiguum autem sensum illorum verborum, secundum quod in se est, declarat optimè Cajetanus latenter & quicunque explicando. Dupliciter enim aliquid alicui conuenit secundum quod in se est: Vno modo quia conuenit illi secundum eius esse reale, quod habet in se ipso; & hoc modo cuiuslibet rei existenti extra causas suas in rerum natura conueniunt omnia, tam essentialia quam accidentalia, qua de illa verè praedicanter, ut Socrati conuenit esse hominem risibilem, album, grammaticum &c. alio modo quia conuenit illi secundum substantiam eius seu intrinsecè: Primo in modo Verbo Dei, seu personæ Christi conuenit secundum quod in se est esse personam tam ad intra quam ad extra, id est tam diuinam quam humanam naturam; quia secundum rei veritatem personam filij Dei est persona diuina & humanæ naturæ: secundo vero modo conuenit quidem personæ filij Dei secundum quod in se est esse personam seu hypostasim diuinæ naturæ; quia scilicet hoc habet ex intrinseca sua ratione; non tamen ita conuenit eidem personæ filij Dei esse hypostasim humanæ naturæ; quia subsistere in humana natura non est de numero eorum, qua conueniunt filio Dei ad intra: Quo fit ut loquendo de persona filij Dei, secundum quod in se est in priori sensu, illa sit verè composita; quia sic duplice habet rationem subsistendi, vt ait S. D. in textu, ut considerando eandem personam secundum quod in se est, in secundo sensu, sic est omnino simplex; quia sic unam tantum habet rationem subsistendi illi connatalem & intrinsecam, qua est essentia diuina. Et ex his facile diluuntur obiecta, qua profert & soluit hic satis obscurè Cajetanus.

Secundum in hoc articulo explicandum est sensus & veritas illius antecedentis: Licet sit ibi unum subsistens est tamen ibi alia & alia ratio subsistendi. Ad cuius evidentiam sciendum est Primum nomen subsistentiae vim nonnunquam habere nominis concreti, & significare rem subsistentem, & in hoc sensu frequenter Patres & Concilia no-

A men usurpant subsistentiae dicentes tres in diuinis esse subsistentias, id est personas subsistentes: nonnunquam autem accipitur ut nomen abstractum, sive rationem subsistendi significat; quemadmodum existentia rationem significat existendi. Secundò notandum est, in quolibet subsistente duplē esse rationem subsistendi, scilicet naturam & suppositalitatem, qua in natura intellectuali seu rationali est personalitas. Natura dicitur ratio subsistendi, non formaliter & simpliciter; quia Petrus, verbi gratia, non est sua hac individualia humanitate formaliter, neque simpliciter & propriè subsistens, sed sua personalitate; ante cuius aduentum natura neque intelligitur subsistens neque existens; ut patet ex ijs, qua diximus in 1. p. q. 50. a. 2. Contr. 3. sed dicitur natura ratio subsistendi primò materialiter; quia natura modum quendam habet materiali respectu subsistentiæ in ea recepta: Secundò dicitur ratio subsistendi, quatenus constituit hoc individualium subsistens in tali specie; ita ut sit ratio subsistendi, non simpliciter sed in tali specie, puta Angelica vel humana; suppositalitas autem siue subsistentia, qua est in natura rationali personalitas, dicitur ratio subsistendi formaliter; quia scilicet ea veluti propriâ formâ seu ratione formalis constituit subsistens siue suppositum & persona; est etiam ratio subsistendi simpliciter, id est absolutè & sine addito; quia C scilicet natura adveniente suppositalitate, qua terminatur & constituit in suo complemento, fit absolutè subsistens ut patet ex ijs, qua diximus prima parte in allegata Controversia.

D Ex his iam facilè potest explicari sensus & veritas antecedentis iam dicti. Cum enim ait S. D. in Christo duplē esse rationem subsistendi, de ratione loquitur subsistendi, prout dicitur de natura, quam diximus non esse rationem subsistendi simpliciter sed in tali specie, in communione loquendo. Ad cuius intelligentiam scito, natura sic præcisè sumptā nō esse rationē subsistendi, sed quatenus suppositalitate cōpletur, siue naturaliter siue supernaturaliter per hoc, & assumitur à diuina persona; adeò ut personalitatis complementū additum naturæ sit conditio sine qua natura non posset esse ratio subsistendi. Et quia naturæ complementum advenit naturaliter per generationem; id est generatio, cuius terminus formalis est natura, prout est suppositalitate cōpleta, dicitur ratio subsistendi ut in fieri; ipsa vero natura, prout iam est suppositalitate completa, ratio dicitur subsistendi ut in facto esse. Sic igitur in Christo ratio subsistendi naturaliter ut in fieri, est æterna Verbi generatio, cuius formalis terminus est natura communicata; ratio vero subsistendi in facto esse est ipsa diuina natura ut verbo comunicata & eius personalitate cōpleta: Si vero naturæ complementū adveniat supernaturaliter; quia scilicet assumitur ad diuinam personam, tunc assumptio, vicem in hac parte gerens generationis dicitur ratio subsistendi ut in fieri; ipsa vero natura ut iam assumpta & unita ratio est subsistendi in facto esse. Huic duplice rationi subsistendi se tenenti ex parte naturalium Christi, diuina scilicet & humana, duplex correspontet in ipsa Christi personalitate ratio subsistendi, tam in fieri quam in facto esse; altera subsistendi in diuina natura, altera subsistendi in humana natura. Quamuis enim in persona Verbi incarnata sit una sola ratio personalis subsistendi simpliciter, duæ tamen secundum rationem distinctæ sunt rationes subsistendi in tali, & in tali natura. Ratio namque subsi-

Nédi tam simpliciter quām in diuina natura est in fieri generatio xterna ad personam Verbi tēdens, vt ad terminum qui generatione producitur, sed in facto esse est ipsa Verbi personalitas; quatenus Deitatem actu compleat & terminat; sic enim personam constituit, quæ est hypostasis subsistens in Deitate seu diuina natura, & ex hoc ipso est ratio subsistendi, tam simpliciter quām in tali natura. Et hoc forte voluit significare Caieranus, cū ait quod ratio subsistendi in facto esse est esse Deum: Verbum enim seu filius filiatione non solum est filius, sed etiam Deus; sicut pater paternitate, non solum est pater, sed etiam Deus; vt ait August. Ratio verò subsistendi in humana natura in fieri est assumptionis humanae naturæ, vt tendens ad unitatem personalem; sed in facto esse est ipsa Verbi personalitas vt terminans & compleans actu humanam naturam: quod videatur significare Caier. dicens, quod ratio subsistendi in natura humana in facto esse est esse hominem: Verbum enim & Deus non alia ratione est homo, nisi terminando humanam naturam. Quamuis igitur in persona Christi sit una ratio subsistendi simpliciter, quæ est Verbi personalitas, vt constitutiva personæ Verbi subsistentis in diuina natura: duplex tamen est ratio subsistendi in tali natura: altera scilicet subsistendi in natura diuina, & altera subsistendi in natura humana; quæ duas subsistendi rationes non re, sed sola ratione distinguuntur: Et prior quidem ratio subsistendi est & dicitur diuina personalitas, & diuinam personam constituit: posterior verò ratio subsistendi, & quidem secundum rem diuina personalitas, sed qua ratione naturam terminat humanam dicitur humana: & persona vt tali terminatione constituta dicitur humana; quæ tamen est realiter eadem cum persona Verbi. Nec tamen verum est, quod hic ait Medina, videlicet rationem subsistendi in humana natura esse relationem rationis, vt benè probat Suarez in suo Com. quem lege, si placet.

Et ex his patet tertium, scilicet veritas illius dicti. Vnum duobus sufficit; quia scilicet vnum suppositum duas habet rationes subsistendi, que sunt due naturæ illi substantialiter unitæ, quibus in ipso supposito due aliae correspondunt rationes subsistendi sola ratione distinctæ.

Suar. hic latè disputat de termino Incarnationis per illam productio; sed de hoc cum Cai. suo loco differemus.

Secundam concl. explicat optimè Suar. disf. 7. sect. 1. §. dico ergo secundo, quamvis quedam immiticeat de existentia humanitatis suo loco discutienda.

CIRCARE respons. ad secundum. Vbi S. D. ait compositionem personæ Christi ex duabus naturis Christi non autem compositionem ratione partium, sed potius ratione numeri; sicut omne illud, in quo duo conuenient potest dici ex eis compositum sed ratione numeri declaratur pro Damascenum lib. 3. de Fide, cap. 8. dicentem positio Christi compositionem non esse secundum qualitatem continuam, sed discretam quia duas naturæ componentes bene possunt numerari.

Obiectio 1. Sed pro eius explicatione ponenda sunt quedam argumenta, vt ex eorum declaratione reddatur illustrior. Primum argumentum est; quoniam illud in quod dividitur totum, est eius pars; at si persona Christi est composita dividitur in humanitatem & diuinitatem, vel personam Verbi; ergo diuinitas vel persona Verbi est pars illius.

Secundum est: In essentia diuina concurrunt quatuor relations, & in parte sunt duas relations, scilicet paternitas & spiratio activa; & similiter duas sunt in filio, scilicet filiatio & spiratio activa, & tamen neque essentia neque pater vel filius sunt compositi. Nam eti si relations illæ sunt in illis, non tamen ut partes; ergo si persona Christi sit composita ex humanitate & diuinitate vel persona Verbi, diuinitas non tantum esset persona Christi, sed etiam esset pars illius. **Tertium est:** D. Th. in 1. p. q. 3. a. 8. docet Deum non posse venire in compositionem alicuius; quia non potest esse actus vel potentia alicuius; ergo non potest dari composite in ratione numeri absque hoc, quod componentia sunt partes, vel se habeant ut materia & forma, vel ut actus & potentia. Probatur consequentia nam alioquin non rectè probasset ibi S. D. Deum non posse veniri in compositionem alicuius; nam dici posset esse aliud modū cōpositionis, scilicet per modum numeri. Ad hæc respond. **Ad primum** negatur maior; quia non semper id in quod diuiditur aliquod compositum, debet esse pars, sed factus est ut sit extreum realiter & ex aequo ab alio componente distinctum, & à composite ut includum ab includente, quod manifestatur duobus exemplis. **Primum est:** In intellectu beati qui in ratione integri principij visionis beatæ componitur ex lumine gloriæ, & ex diuina essentia in ratione speciei intelligibilis, & tamen essentia diuina non ingreditur compositionem illam ut pars, sed ut extreum seclusa partis imperfectione. **Secundum exemplum** est ex eorum Theol. opinione, qui dicunt potentiam posse constitui in actu primo ad operandum per subordinationem ad Deum assistentem illi per modum auxiliij: tunc enim principium hoc operatum non esset simplex sed compositum quia constaret ex multis, & tamen Deus in composite rationem partis non haberet, sed esset vnum compositionis extreum. **Ad secundum resp.** realē compositionem exigere, ut extrema componēta realiter ab iniucem distinguantur: rationes autem illæ nec ab essentia nec à personis, quibus insunt, realiter distinguuntur sed ratione tantum. **Ad tertium resp.** D. Th. ibi loqui de compositione secundum communione & frequentiorem vnum huius vocabuli, cōpositio, quo dicitur composite in ratione partis, & non solum in ratione numeri, ut patet ex rationibus, quibus probat ibi suam Concl. S. D. illis enim non excluditur composite in ratione numeri, sed in ratione partis.

CONTROVERSIA VNICA.

An vero propriè simpliciter ac formaliter dici possit & debeat Christi personam esse compositam?

Teres in hac Controv. communiter solent sententias Doctorum recenseri, sed tertia Doctorum plures habet ad iniucem differentes. Est igitur **PRIMA SENTENTIA** S. Th. in 3. disf. 6. q. 2. a. 3. & ad Anibal'dum ibidem. Et de vniione Verbi Incarnati art. 1. ad sextum. Vbi dicit quatuor. **Primum est:** Persona Christi potest aliquo modo dici composita, in quantum ibi saluat' aliqua conditione composite; non tamen est ibi vera ratio compositionis; quia deficit ibi altera cōditio. **Secundum** ex primō deducetur: Non est in vnu moderorum tenetum in Christo esse vnum tatum es- se, vt

se, vt dicant personam Christi esse compositam. **A**
Tertium inexplicabilis est hæc compositio, quæ
non est partium vt ait Magister in 7. dist. **Quartū:**
Damas. dicit compositam esse hypostasim filij
Dei, inquantum est ibi aliquid de ratione com-
positionis, non quod sit simpliciter composita,
quantum ad perfectam rationem compositionis,
quam sententiam sequitur Bergomas in sua Ta-
bula aurea, dubio ultimo; Eadem opinionem se-
quuntur Scotus & plures ex antiquioribus Theo-
logis, quos hic referunt recentiores. Mensem
Scoti quinque Concl. explicat Rada; ex quibus
tres ad rei præsentem pertinentes referemus.
Prima est persona Christi post Incarnationem non
manifesta composita propria compositione. **Secun-**
da: si sermo sit de compositione huius ad hoc,
seu cum ijs per informationem, persona Christi
nullatenus est composita. **Tertia:** si sermo sit de
compositione huius ad hoc, prout dicit depen-
dentiā habitudinis relatiq[ue], ita vt unum sit in-
existens, aliud verò subsistens terminans depen-
dentiā inexistens in ipso, potest persona Christi
dici composita, sed hæc compositio non est
propria sed impropria & largo modo cōpositio.

Hic opinio validè proxima est sententia
Caietani, qui duo dicit. *Primum* est: Non sim-
pliciter neque formaliter admittandam esse cō-
positionem in persona Christi; sed cum deter-
minatione aliqua tollente imperfectionem vni-
us cōponentis admitti posse & admissam esse
simpliciter & formaliter ab antiquis & ab autho-
re: determinatio vero est, ut dicatur cōpositio
ineffabilis vel aliquid huiusmodi. *Secundum* est
personam Christi dupli cōpositionis modo
esse cōpositam, scilicet cōpositione ex his, &
cōcompositione cum his.

TERTIA sententia est afferentium personam Christi verè & propriè esse compositam; in ea tamen explicanda non cōueniunt huius opinio-
nis sectatores: *Nam magister Med.* Duo dicit: *Primum* est indubie tenendum esse Christum esse compositum ex corpore & anima rationali. *Se-
cundum* est personam Christi verè & propriè esse compositam ex diuinitate & humanitate. Suar.
diss. 7. sect. 4. eandē sequens opinionē dicit quatuor: *Primum*: absolutè dicendum est, terminum resultantem per hanc unionem esse personā cō-
positam. *Secundum*: compositum hoc immedia-
tē componitur ex humanitate & subsistentia Verbi. *Terrium*: quia Verbi subsistentia in se includit diuinitatem: hinc consequenter factum est, vt Christus sit etiam compotitus ex duabus naturis in eadem subsistētia. Cuius compositionis extrema sunt ipsa natura, quae distinetē man-
tent & inconfundit: vinculum autem est ipsa subsi-
stentia. *Quartum*: si quereratur an simpliciter & sine addito Christ⁹ seu Verbū posset nūc dici per-
sona composta, dicendum est, interrogationem dupliciter intelligi posse: primò ex parte prædi-
cati, idest, an hæc compositione simpliciter & sine via determinatione vel declaratione vocari possit? & respondendum est affirmatiū; quam-
quam non displicet consilium Caietani, scilicet addendum esse aliquid quo perfectio eius &
excellētia significetur, vt esse ineffabilem &c.
Quod ferè semper à patribus obseruatū est: &
fortasse scholastici antiquiores nihil aliud do-
cere voluerunt. Alius sensus illius interrogatio-
nis ex parte subiecti est: An Verbum vel Christus simpliciter & sine līa determinatione inquā-
tū homo possit dici persona ineffabiliter cōpo-
rita? Et dicendum consulfius & securius esse, ad-
dere illam determinationem: quia Verbum se-

A cùndum se nō est persona composita, sed solum, vt subsistit in humana natura & cum illa compo- sit hunc hominem; non tamen est eadem ratio de nomine Christi; quia nomen Christi formaliter significat ipsum compositum, & sapè subiecta formaliter stant iuxta exigentiam predicatorum. Nam si Petrus sit albus, recte posse dici videtur hoc album esse compositum ex hoc supposito & albedine; non tamen ita posset simpli- citer dici Petrus compositus, ex substantia & al- bedine.

Asturic. autem in sua Relect. de Christi gratia, q.
7. sex concl. suam explicat opinionem. Prima est:

B Non est contra fidem absolutè negare Christum esse personam compositam; neque vero in hac sententia illa erit temeritas. **Secunda** est: Christus verè & propriè est persona composita ex duabus naturis humana & diuina. **Tertia:** Verè & propriè dici potest reperiri in Christo compositionem ex diuino supposito & ex humanitate, ut ex duabus extremis. **Quarta:** Inter humanitatem Christi & diuinam Verbi personalitatem non est propria compositione. **Quinta:** Hæc propositio, Christus est compositus seu est persona composita, vera est & propria; atque adeò absolute concedenda, quanvis sapienter, & prudenter faciet, qui addiderit limitationem explicitam à Caicetano, nimurum quod est composita eminenti & ineffabili compositione. **Vltima eius**

C conclusio est: Probabilis est sententia quæ dicit hanc propositionem, filius Dei est compositus, veram esse & absolute concedandam, sed probabilior apparere sententia opposita.

Bonum appetit sententia opportuna.
Sed *Secundum*, *diss. 16.* dicit quatuor. *Primum* ab-
solutè & *Secundum* proprietatem concedenda
est in Christo compositione. *Secundum*: Composi-
tio personæ Christi post Incarnationem non est
huius ad hoc, sed huius ex his. *Tertium* ex hac
compositione non resultat alia persona, quaæ an-
te Incarnationem non esset, sed eadem fit & re-
sultat composta ex duabus naturis. *Quartum*:
Compositionis in Christo non solum est ex duabus
naturis in una persona, sed etiam ex natura hu-
mana & personalitate divina.

D Denique Did. Altuar. tribus Conclusionibus suam explicat opinionem. *Prima* est: Persona Christi post Incarnationem verè & propriè est persona composita ex duabus naturis, scilicet diuinitate & humanitate. *Secunda* est: Persona Christi est verè composita ex humanitate & Verbi supposito. *Tertia*. Persona Christi est verè composta ex humanitate & personalitate Verbi. *Vtima*, eius Cōclusio est: Ita propositiones: Filius Dei est compositus; Verbum diuinum est persona composita; nō sunt simpliciter concedendæ, sed cum addito, scilicet Filius Dei quatenus homo est persona composita vel compositus.

Esta persona composta vel composita.
Quæstio hanc non est de persona Christi ratione humanae naturæ; sic enim perspicue cōstat esse compositam: nam ex corpore & anima Propositis rationali cōiunctis secundū rationē actus & potentia refulfat humanitas; secundū quā persona Christi nō minus quā persona Petri dicitur esse cōposita. Sed quæstio est; an persona Christi sit explicata ac dici valeat propriè & absolutè cōposita ex diuisiuitate & humanitate & ex diuino supposito & genere; declarante aut etiā ex personalitate & humanitate ratione quatenus modo dicitur.

*Nō andū est PRIMO ex Cal. i. p. q. 3. 4. 8. ad cōpō- positiō Christi
fitionē per quatuor cōdītōnes ēse necessariās. cōpositā.
Prima est vt cōpōnētā sint realiter ab inīcū distīcta. Secunda, vt realiter sint cōdiūcta. Tertia, vt
corū cōiunctio sit secundū ēste. Quarta, vt vnum*

Actus alterius; quibus addenda est **quintā ex D. Th. in 3. diff. 6. q. 3. a. 3.** videlicet, quod partes componentes causent esse totius. Quas etiam quatuor cōditiones Rada loco supra notato refert ex Scoto in 3. diff. 6. q. 3. sed ibi Scotus de ultima tantum meminit.

S E C U N D O notandum est ex D. Th. 1. p. q. 3. a. 7. & Cai. super hec a. sex esse compositionis modos. **P**rima namque compositio est ex partibus quantitativis. **S**econdā est ex materia & forma. **T**ertia est ex natura & supposito. **Q**uartā ex essentiā & esse. **Q**uintā ex genere & differentia. **U**ltimā ex subiecto & accidente; ex quibus quinque scilicet prima 2. 4. 5. & 6. manifestē in utroque cōponentē imperfectionem important; quod etiam probat S. D. in allegata q. 3. De tercia verò **C**ontra. est: nam Cai. & alij videntur afferere de ratione cuiuscunq; modi compositionis propriè & strictè sumptā esse imperfectiones quasdam, puta partis actus & potentia, & quod esse totius causetur à partibus simul iunctis, & quod totum sit quolibet componente perfectius; alij verò dicunt in conceptu compositionis ut sic nullam ex his imperfectionibus includi, ac proinde posse compositionem aliquam reperiri, quae ex parte saltem unius extremi nullam habeat imperfectionem. **A**d eius evidētiā scito, nomen compositionis analogum esse communia compositioni naturali, in qua partes suē res cōpositum constituentēs naturalem habent inclinationem vel aptitudinem ad illud constituendum, & cōpositio supernaturali, in qua non est necesse, ut in utraque re ad compositionem concurrens sit propensio vel aptitudo naturalis ad unum totum cōpositum constituendum. Sed ut significat hic S. D. ad secundū, satis est ut plura conueniant ad unum per se & substantialiter constituendum. Differunt hi duo compositionis modi, quod in priori modo, scilicet in naturali compositione utrumque componens duas saltem habet imperfectiones in ultimis tribus conditionibus compositionis expressas; qua scilicet alterum eorum habet rationem actus & alterum potentia, & esse compositi ab utroque componentē causatur, & ipsum cōpositum perfectius est utroque componente: quibus imperfectionibus adiungitur quandoque quarta; quia nimis componentia rationem habent partium, ex quibus totum ipsum cōpositum cōstituitur, vt patet in compositionibus ex partibus quantitativis, ex materia & forma, ex subiecto & accidente. In posteriori verò modo cōpositionis, qui tantum unus est, scilicet ex hypostasi Verbi & humana natura; ac proinde ex suppositalitate & humitatate, & consequenter etiam ex duabus naturis, diuina scilicet & humana in una diuini Verbi persona, nulla dictarum imperfectionum reperitur; quia scilicet neutrū huius compositionis extrellum est actus aut potentia respectu alterius; neque esse persona Christi subsistentis in duabus naturis ex humana causatur natura, sed idem realiter est Verbo & eius natura diuinæ. Neque Verbum aut eius personalitas vel natura pars verè ac propriè est totius compositi, scilicet Christi: Dico autem verè & propriè propter quorundam antiquorum non magnae autoritatis dicta hic à Vafquezio relata diff. 16. cap. 4. qui diuinam & humanam natūram unius compositi Christi partes valde abusivè & impropriè nuncuparunt. Hi verò sunt Nicetas in orationem Naz. secundam in Pascha, quae est quadrag. 2. & Ioan. Maxentius in lib. contra Aze-phalos, c. 11. & 17. & Iustin. Imperator in quodam

A edito, quod habetur in secundo Tomo Conciliorū post concilium secundum Tolet. col. 2.

Dénique totum ipsum cōpositum, scilicet Christus non est perfectius singulis componentibus; quia Christus non est perfectior Verbo aut diuinitate, vt patet ex ijs, quæ diximus in 1. p. q. 6. a. 2. **C**ontra. vñica: Supernaturalis igitur hic compositionis modus nullam ex tribus iam dicitis imperfectionibus admittit. Nam eti personalitas Verbi sit terminus immediatus humanæ naturæ per ipsam subsistentis, non est tamen eius forma vel actualitas, vt post Cai. ostendimus 1. p. q. 50. a. 2. **C**ontra. 3. §. Est autem, ubi subsistentiae diffinitionem explicauimus.

Et ex his sequitur nomen compositionis abstracte sumptū; prout scilicet abstrahit ab utroque iam dicto cōpositionis modo, naturali scilicet & supernaturali, nullam ex tribus iam dicitis in sui ratione imperfectionē includere, cū ille soli cōueniat cōpositioni naturali atq; ideo in rigore metaphysico veram esse propriè, formaliter & absolute propositionem afferentem, personam Christi post Incarnationem esse cōpositam, vt inferius ostendemus; sed quia nomen compositionis secundū primam sui nominis impositionem, & secundū notiorem ac magis visitatam eius significationē prædictas tres imperfectiones, aut duas earum saltem includit: ideo S. D. in 3. & alij antiqui Doctores & Patres negant Christi personam propriè & simpliciter esse cōpositam. **Q**uo fit ut recte dixerint quidam recentiores Controversiam hanc magis esse de nomine, & de modo loquendi, quam de re. Nam si de re ipsa loquamur, tria velut certa ab omnibus Theologis catholice sentientibus sunt cōfita. **P**rimū est: Christi personam quantum in humana natura subsistent, esse unum aliquid ex pluribus rebus constitutum, nempe ex persona diuina & natura humana, & consequenter etiam ex natura diuina & humana: Ut enim dicemus inferius, terminus actu Incarnationis productus est Deus esse hominem, sive Deus homo vel Christus, qui persona Verbi est in duplice natura subsistent, & utrunque in sui sic subsistentis intima ratione concludens: **E**x quo sequitur secundū, videlicet terminum Incarnationis productum non esse omnino simplicē; cū ex pluribus constet realiter distinctis, & in eos simul adunatis, vt modo diximus. **T**ertium est, nō omnia in hoc uno termino producto simul adunata, & Christi cōstituentia imperfectionē aliqua ex ijs habere, quæ partibus aut rebus vnu aliquid totum virtute naturæ vel artis apud nos cōstituentibus sunt communes: omnis enim imperfectione personalitati Christi & eius diuinitati repugnat, quæ tamen simul cū humanitate Christi cōstituit.

Tres verò supersunt difficultates breviter expediēd. **P**rima est de modo loquēdi, an scilicet absolūtē & simpliciter sit afferēdū Christi persona esse cōpositā. **S**econdā est de qualitate seu modo cōpositionis, an scilicet hec cōpositio sit ea tātū, quæ nūcupatur ex his, aut sit etiā illa, quæ vocatur cū his; quæ etiā, vt patebit, verè nō est quæstio rei sed nominis. **T**ertia est, an Christi persona sit tātū dicēda cōposita ex persona seu supposito Verbi & humitatate, vel etiā verè & propriè sit & dicēt debeat cōposita ex personalitate Verbi & humitatate. Ad prime itaq; difficultatis evidentiam:

TERTIO obseruandū est, analogum omne pluribus analogatis commune per speciales aliquos modos ad analogata determinari; quæadmodum genus ad species cōtrahitur per differentias. Cū itaq;

prius 11.
bitato.

Itaque compositionis nomen sit analogum commune compositioni naturali & supernaturali; necesse est ut per speciales quosdam modos ad hac sibi subiecta contrahatur analogata; & quoniam, ut ante diximus, compositionis naturalis, qua scilicet fit virtute naturæ, duas ad minus imperfectiones includit; ideo modus illius constitutius & compositionis communiter dictæ determinatius imperfectionem claudit intrinsecè, quam significamus nomine ipso compositionis absolutè quidem prolato, sed secundum primam nominis impositionem accepto. Sæpe namque nomen commune absque additamento pronunciatum pro specie vel modo imperfectori sumi consuevit; sicut animal absolutè prolatum, quandoque sumitur pro bruto, & dispositio apud Arist. dividitur in dispositionem & habitum; ita ut dispositio simpliciter prolata speciem significet imperfectorē. Sic igitur in proposito, nomen compositionis absolutè prolatum vñu frequentiori compositionem significat imperfectorā virtute naturæ productam: hæc enim est prior notior ac visitatior eius significatio. Compositio vero supernaturalis, de qua sermo est, qua scilicet persona Christi post Incarnationem dicitur composta, esse composita, nullam ut supra diximus, ex parte inclusi te personæ Verbi & eius naturæ diuinæ claudit imperfectionem: Et ideo modus eius constitutius omnem excludit imperfectionem, quam exclusionem significat dictio illa ineffabilis, Primum à Dionysio: deinde etiam ab alijs Patribus addita, ut hic scitè Cai. aduertit. Quo sit, vt ea vox, ineffabilis, non sit diminuens veritatem compositionis, sicut nec diminuit veritatem vniuersitatis, sed sit veluti differentia, siue modus imperfectionem excludens, & perfectam compositionem ab imperfectora distinguens. Et sicut verè ac propriè dici potest Christi persona composita compositione ineffabili, sic verè ac propriè dici potest absolutè composita, sumendo prædicatum hoc, *composita*, prout est commune vtrique compositioni: sic enim abstrahit à perfectione & imperfectione; & ideo dictum de persona Christi, qua nullam habet imperfectionem, de ea quidem absolutè prædicatur, sed absque vña prorsus imperfectione; sicut sapientia, cum de Deo dicitur, nullam includit imperfectionem: dicta vero de homine includit secundum rationem sui generis imperfectionem habitus & accidentis, cum tamen, tam Deus, quam homo dicitur absolutè sapiens aut habens sapientiam: Hoc tamen interest inter nomen compositionis & sapientiam, quod compositione secundum primam & visitatam nominis significationem, qua significat naturalem compositionem, dicit imperfectionem formaliter in vtrique componentes; iuxta secundam autem, qua significat compositionem diuini suppositi cum humana natura, nullam dicit imperfectionem ex parte suppositi; secundum tertiam vero significationem vtrique communè abstrahit à perfectione & imperfectione: sed haec vltima dicti nominis acceptiones minus notæ sunt ac minus visitate; & ideo quamvis in rigore metaphysico vera sit hæc propositio, persona Christi post Incarnationem est composita, & simpliciter prolata sit admittenda, consultius tamen est prædictam addere limitationem, siue modum talis compositionis constitutium, per quem omnis à persona componente excluditur imperfectione. Ad cuius ampliorem evidentiā.

Quarto sciendum est in definitionibus Con-

A ciliarū fidei veritates aduersus hereticorū errores statuentiū attendendū esse præcipue finem & intentionē eorū, contra quos scilicet errores intendant veritates illas determinare; illæ namque solæ veritates, ut dogmata fidei sunt accipiente, quæ pro confutandis erroribus fuerunt in Conciliis à Patribus definitæ; cetera vero, que ad eas fidei veritates explicandas ibi fuerint exarata; nisi aliunde ad fidem pertineant, nullam ex Cœciliis accipiunt fidei firmatatem, ut supra notauimus *prima parte*, quest. 114. art. 2. *Contro. vñica in respons. ad argu.* Iam vero plura, quæ recentiores hic afferunt Cœcilia, declarat Christi personam post Incarnationem ex duabus naturis esse compositam: at si iuxta præfixam regulam fuerit eorum intentio bene perspæsa, constat eorum metem fuisse hereses illas dñnare, quæ vel duas in Christo personas afferabant, vel duas in eo naturas incōfusas in vñica subsistētia, & persona Verbi negabant, nō autem veram & propriè dictam in Christo compositionem definire; siue namque sit siue nō sit in Christi persona vera ac propriè dicta compositio ad eorum Cœciliorum intentionem & scopum minimè pertinet; quia cum vtrique parte veritas illa, quam aduersus hereticos ea Cœcilia definire voluerit, suam integrā & perfectam retinet firmatatem; vnum in Christo videlicet tūm esse personam, in qua duæ essentialiter ab inuicem distinctæ naturæ, diuina scilicet & humana, sed personaliter vnite subsistunt. C Hanc autem fuisse Cœciliorum intentionem satis aperte declarat verba Cœciliij Later. primi Conf. 4. can. 4. Vbi sententiam sic refert hereticorum: Sed non confitentur, sicut sancti Parres docuerunt, vnitatem Dei Verbi ad carnem animatam anima rationali, & intellectuali secundum compositionem id est secundum subsistentiam factam. Quibus verbis declarat Cœciliū, se nomine compositionis unitatem intelligere subsistētiam; qui nimirum duæ naturæ in vna dūtaxat persona subsistunt: hæc enim explicationem significat illa particula, id est, quæ subsequētia declarationē indicat esse prædictum. Ex hæc intentionis Cœciliorum expressione additis ijs, quæ supra notauimus de significatione huius nominis, compositio, sequitur primū modum probabile, sed loquacium vñi & audiētum intelligētia magis accommodatam esse Cajetani sententiam silentis, nō esse simpliciter affirmandum Christi personam esse compositam, sed addēdā esse determinationem aliquā tollētem imperfectionem; puta dicēdo, Christi personam esse compositam compositione ineffabili. Hæc enim compositio, quæ est vno Verbi ad humanitatem secundum ipsum Verbi subsistētia lōge diversæ rationis est à quacunque compositione facta virtute naturæ vel artis apud nos existēt, aut nobis nota; atque ideo nō nisi cum addita determinatione singularem eius excellentiam nobis ignotam indicādam in communib[us] locutionibus est nomināda; quamuis inter sapientes, quibus rei veritas est manifesta, possit Christi persona simpliciter appellari composita. Secundū sequitur, modum loquendi præscriptum à Cajetano non esse prorsus alienum à modo loquendi sanctorum Patrum & Conciliorum; cum Sanctus Dionysius in 1. cap. de duob[us] nom. affirmet simplicem Iesum ex nostra humanitate ineffabiliter esse compositum: nec S. D. in hoc articulo, simpliciter ait, Christi personam esse compositam, sed quæsito respondens, ait Primū Christi personam secundum rationem hypostasis vel personæ subsistere in duabus naturis: deinde subdit: vnde licet sit ibi vñu subsistens, est tamē

N. 3 ibi

Ibi alia & alia ratio subsistendi, & sic dicitur persona composita, in quantum unum duobus sufficit, quibus ultimis verbis scilicet in quantum &c. determinatur nomen & ratio compositionis dicta de persona Christi; qui loquendi modus mirificè consonat verbis & modo loquendi Concilij Later. supra notato, & alijs plurimis Sanctorum & Conciliorum dictis, in quibus nomine compositionis omisso Christi personam affirmant ex duabus & in duabus naturis diuina sciencie & humana subsistere, sic enim loquitur Athanasius in Symbolo: *Perfectus Deus, perfectus homo ex anima rationali, & humana carne subsistens.* Cui concinit Augustinus lib. 13. de Trinit. cap. 17. dicens: *Sic Deo coniungi potuit humana natura, ut ex duabus substantijs fieret una persona, ac per hoc iā extribus, scilicet Deo, anima, & carne; quo modo etiam loquitur Agato Papa in Epistola ad legatos, qua habetur in b. Synodo, act. 4. & in Concil. Later. sub Martino primō, Confess. 5. can. 6. cuius verba sunt: Si quis secundam Santos Patres non confitetur propriè, & secundum veritatem ex duabus, & in duabus naturis substantialiter unitis, & inconsuete, & indivisi vnum, eundemque esse dominum, & Deum Iesum Christum, condemnatus sit.* Sed quia nomen & ratio compositionis verè & propriè, licet æquiuocè conuenit vniōni durarum naturalium in vna diuini Verbi persona: id est nonnquam Patres & Concilia, quæ sapientissimorum hominum sunt conuenitus, rigore metaphysicum usui communiori vocabuli præferentes Christi personam simpliciter affirmant esse compositam.

QVINTO notandum est, propositionem hanc; *Christus est persona composita* sic absolute prolatam duplicitate posse considerari; uno modo ex parte prædicati, & sic simpliciter vera est in rigore metaphysico; quia vera & propria, licet æquiuocè dicta, compositione conuenit personæ Christi in duabus naturis, diuina scilicet & humana subsistente: alio modo considerari potest eadem propositione ex parte subiecti; & quia subiectum, scilicet Christus nomen est diuina persona, non simpliciter accepta, sed prout ex duabus & in duabus naturis subsistit; id est etiam ex hac parte videtur illa propositione vt propria & vera simpliciter admittenda. Hæc autem, *Verbum aut filius Dei est persona composita*, videtur absolute neganda; quia Verbum pro diuina persona supponit absolute sumpta, prout in sola diuina natura subsistit, quia ratione simplex omnino est, sicut & ipsa Deitas.

Ex his conciliari facilè poterunt opiniones in principio huius Controversiæ notatae, & quæ aduersus singulas produci solent argumenta disoluvi.

Secunda dubitatio.

NVNC DE secunda superiori proposita difficultate, dicendum est, an scilicet hec compositione sit ex his, an verè dici posse etiam esse compositione cum his? pro cuius resolutione.

Quomodo differat compositione ex his, & compositione cum his, & quae sit ea etiam subsistente, & ex natura, & supposito.

SEXTO sciendum est duplēcē esse compositionem; alteram ex ijs & alteram cum ijs; quarū differentias ostendimus. p. q. 50. a. 2. Contr. 3. §. Iam verè. Vbi constituimus octo differentias inter compositionem ex materia & forma, quæ est compositione ex ijs, & compositionem ex natura & supposito, quæ est compositione cum ijs. Præcipua differentia est; quod ex duobus illius compositionis extremis, quæ dicitur ex ijs, resultat vnu tertium, quod est vnum per se; sed ex extremis illius compositionis, quæ dicitur cum ijs, non fit vnu tertium, quod sit per se vnu propriè loquendo, ut ibi declarauimus. Nā, quod ait Aluar. disput.

A 12. in resp. ad 1. argum. videlicet non esse necessarium ad huiusmodi compositionem, vt resultet compositum sub vna forma totali comprehendente omnia extrema componentia, sed satis esse, vt compositum resultans comprehendat realiter ipsa componētia vnitā in eodem esse, & differat realiter à quolibet componentium seorsum sumpto, falsum omnino est de compositione ex ijs nobis naturaliter nota, quamvis fortasse verum sit de compositione analogicè sumpta, quatenus etiam extenditur ad compositionem personæ Christi supernaturalem; compositio verò naturæ, & subsistentiæ est compositione cum ijs; quoniam exempli gratia subsistentia Petri componit cum eius natura singulari, & è contra; nec tamen ex eis resultat vnum tertium, quod sit vnum per se ab utroque extremo componente distinctum propriè loquendo; quia subsistentia aliquid est naturæ, cum sit eius terminus & ultimum eius complementum, nec ad eam comparatur vt actus ad potentiam, nec ad suppositum vt eius pars; vnum autem per se non constituitur ex duobus, nisi utrumque rationem habeat partis, & vnum sit actus alterum verò potentia, aut aliquid tertium sit actus utriusque. Neque tam ex natura & supposito fit vnum per accidens, sed subsistentia naturæ iungitur per se vt ultimus terminus & cōplementū ultimum entitatis, & vnitatis eius per se, vt diximus in alleg. Contr. natura

C verò per subsistentiam terminata & completa suppositum est, quod instar totius includit duam dicta constituentia, scilicet naturam & subsistentiam. Ex quo patet impro priam & in rigore falsam esse locutionē illam communem dicentium, Petrum, verbi gratia, esse compositum ex natura & supposito; quia suppositum, vt diximus, includit utrumque componentium, & quādam habet totius similitudinem respectu naturæ & subsistentiæ, & id est non potest simul cum natura, quam intrinsecè claudit, ad alicuius alterius constitutionem conuenire, aut cum ea componere; cum itaque scriptum inuenies in substantijs creatis esse compositionem ex natura & supposito, sic accipias, ac si dictum esset in substantijs creatis esse compositionem ex natura & subsistentia, siue in substantijs creatis naturam componere cum subsistentia, & è conuerso; & in hoc sensu intelligenda sunt verba D. Th. 1. p. q. 50. a. 2. ad. 3. & 2. contragent. c. 54. Vbi docet Angelum esse compositum ex quo est & quod est, & ex esse & essentia, eo quod in eo natura distinguitur realiter à supposito, & esse ab essentia: intendit enim assertere S. D. duo esse extrema in Angelo realiter distincta, & ad compositionem sufficientia: siue ea compositione sit ex ijs, siue cum ijs.

SEPTIMO attendendum est, in Christo Domino quatuor considerari, scilicet naturam diuinam, & i. p. q. 50. a. 2. Contr. 3. §. naturam humanam, personalitatem diuinam & ipsū suppositum siue personam subsistentem in vtraque & ex vtraque natura: quod suppositum siue persona in duplice natura subsistens, significatur hoc vno simplici nomine *Christus*, vel etiā *ut*. voce complexa, cum dicitur *Verbum incarnatum*, aut in duplice natura subsistens, &c. Et quia Verbum diuintum est ab aeterno in sua propria & sibi naturali Deitatis natura subsistens; in tempore verò ad eadēm subsistentiam naturam assumptam humanam, & factum est etiam humanum suppositum in humana natura subsistens; id est triplex ad compositionem pertinēs habitudo in mysterio sacrosancto Incarnationis consideratur. Prima est personæ Verbi ad humanitatem. Secunda

est diuinitatis ad humanitatem. Tertia est personalitas seu subsistens Verbi ad humanitatem: ex quibus secunda pertinet ad compositionem ex ijs. Tertia vero ad compositionem cum ijs. Prima vero habitudo ad utranchque videtur compositionem pertinere: & secundam quidem habitudinem certum est ad veram & propriam compositionem pertinere, quam in Christo reperiri sapientia Concilia & Patres affirmant dicentes, Christum ex duabus naturis esse compositionem. Qua loquendi forma naturas huius esse compositionis extrema significant. Ex quibus unum quasi tertium scilicet Christus Deus & homo realiter ab utroque extremo distinctum constituitur. Nam, et si Christi persona secundum se sit realiter idem cum natura diuina; quatenus tamen in humana natura subsistit, quomodo Christi nomine significatur, humanitatem includit, ratione cuius à diuinitate distinguitur. Primam autem habitudinem, scilicet personam Verbi ad humanitatem, veluti unius ad alterum compositionis extremum in hoc esse mysterio pricipiam & maximè necessariam, ex eo patet, quod Christi persona nunquam esset, aut dici vere posset ex diuinitate & humanitate composita, nisi una eademque persona, quæ est ab aeterno in diuina natura subsistens, & eam intimè claudens (qua ratione Deus & persona diuina est) subsisteret etiam in tempore in assumpta humanitate, & consequenter etiam esset homo & humana persona. Hanc habitudinem affirmat Caiet. ad compositionem cum ijs pertinere, quatenus (inquit) persona Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem; non quod assumperit hominem, sed quia facta est hic homo assumendo hanc humanitatem. Consistit enim haec compositione diuini Verbi cum humanitate secundum Asturensem in mutua communicatione utriusque naturæ, scilicet diuinæ & humanae in uno supposito, cui diuina natura ratio est subsistendi simpliciter; atque adeo ut sit persona diuina, humanitas autem est illi ratio subsistendi in tali natura scilicet humana, & consequenter ut sit humana persona. Sed cum in persona Verbi duo claudantur intrinsecè, scilicet Deitas & subsistens personalis, si Verbum consideretur ratione Deitatis coniunctæ humanitati in unitate personæ, compositionem facit ex ijs, ut ante diximus; resultat enim unum tertium scilicet Christus intrinsecè claudens diuinitatem & humanitatem, & ab utraque illa natura distinctus, modo superius explicato. ita ut, (si secundum nostrum modum concipiendi ab his sensibilibus nobis notioribus acceptum loqui licet) duas naturas sint quasi partes & veluti materia compositionis: personalitas autem Verbi sit in statu formæ; esse vero unum utriusque naturæ, & in ea subsistere sit eius quasi causalitas: Denique esse substantiale, nimis deum esse hominem, & hominem esse deum, & eandem Verbi personalam esse personam diuinam & humanam sit veluti forma totius ex unione illa naturalium in una subsistens resultans, & compositum ipsum constituens, scilicet Christum, quo nomine persona Verbi significatur quatenus in utraque natura subsistens simul est Deus & homo. Sed quoniam, ut diximus, haec compositione vere est ineffabilis omni carens imperfectione, praesertim ex parte naturæ diuina & persona Verbi judeo predicta de ratione materiæ & formæ, partis & totius, ut tanto mysterio minime congrua & à veritate abducentia sunt omissa, & quoad solum nostrum imperfectum concipiendi modum

A ex naturalibus nobis prius & maximè cognitis deriuatum, admittenda; concepi namque possent etiam alio modo duæ naturæ, veluti formæ, personam Christi denominantes, & in diuersis quasi speciebus constituerentes; ex diuina siquidem natura dicitur Deus, sicut & verè est, ex humana vero natura est & dicitur homo; est igitur haec compositione, tanquam ineffabilis admittenda; cuius tamen veritatem pro captu nostro paulo post explicabimus. Quod si Verbum consideretur ratione subsistentiae tantum, sic humana natura coniunctum facit compositionem cum ijs:

B PRO CVIVS rei intelligentia considerandum est, personalitatem, seu subsistentiam rationem habere termini præcisè respectu naturæ substancialis, quæ ea subsistit; ex termino autem & eo cuius est terminus, non resultat unum tertium, vt modus in supra diximus. Cum itaque Verbi diuini personalitas singulari illam à Verbo assumptam, scilicet terminet humanitatem, vt create personalitatis vices supplet excellenter; consequens fit, vt queri admodum inter humanam Christi naturam, & eius propriam personalitatem, si eam habuerit, nulla esset compositione ex ijs, sed tantum cum ijs; sic inter eandem naturam & Verbi personalitatem illam terminantem præcisè sumptam nulla sit compositione ex ijs, sed tantum cum ijs: quamvis inter ipsam Verbi personalam ratione inclusæ diuinæ naturæ, & ipsam assumptam humanitatem sit etiam compositione ex ijs; sed hoc accedit personalitati Verbi; quatenus identificatur diuina natura, & est eius terminus naturalis; ex ipsa tamen diuina natura radicaliter eam habet infinitatem; ex qua vim habet alienam naturam sive naturas, etiam infinitas alias, si fieri aut esse possent, terminandi. Denique si Verbum consideretur, quatenus utrumque simul includit, scilicet Deitatem & subsistentiam, utriusque compositionis sub diuersa tamen ratione extrellum est; nam ratione Deitatis ad compositionem pertinet ex ijs: est enim Christi persona ex diuina & humana natura vere composita: ratione vero personalitatis; quatenus apponitur humana natura, vt eius propriam supplet personalitatem ad compositionem spectat cum ijs. Ex quibus duabus compositionibus prior est ordine naturæ, sive rationis compositione cum ijs; Nam assumptæ humanitatis unio, quæ simplex & una tantum est, in hoc mysterio fit proximè & immediatè cum diuini Verbi personalitate; ex qua unione sic præcisè sumpta, prout scilicet est humanitatis cum personalitate, nullum resultat compositum, vt ante diximus; quidquid affirmet Suar. in allegata sect.

C. Sed quia Verbi persona & eius subsistentia, eadem est realiter cum diuina natura, quæ formaliter etiam & intimè clauditur in ratione persona: hinc consequenter & quasi secundariò ex diuina & humana natura sive in una subsistente copulatis resultat unum compositum, scilicet Christus iam Deus & homo, qui tantum erat Deus ab aeterno. Et quamvis Christus ut est persona Verbi, non sit realiter à Deitate distinctus; quatenus tamen est persona non solum ex Deitate sed etiam ex humanitate subsistens; ac proinde utramque simul includens, distinctionem quandam habet à diuinitate realem non ratione sive, sed ratione humanitatis inclusæ; ut patet ex significatione huius nominis Christus, quod personam Verbi ex duplice natura, illi substantialiter unita subsistente significat. Et quia Christus non est aliquid unum per accidentem,

dens, sed per se; ideo simpliciter videtur asserendum Christi personam esse compositam compositione ex ijs, & ex ea resultare vnum tertium realiter aliquo modo ab utroque extremo distinctum. Quamquam non omnino displiceat opinio seu modus dicendi Asturicensis, qui docet, compositionem hanc non in eo positam esse, quod ex duabus naturis vnum aliquod tertium formaliter constitutum resultet, quod sit veluti quoddam totum formaliter ambiens & complectens utramque naturam, vt partes sui ipsius, sed in mutua & reciproca communicatione utriusque natura in eodem supposito; quatenus scilicet utraque natura per se concurredit ad constitutionem vnius humani suppositi, secundum quod est tale suppositum; adeo ut tota compositio quae in Christi persona reperitur, sit consideranda, quatenus est humana persona, prout scilicet diuinitate habet, vt sit subsistens persona; ab humanitate vero vt sit humana: sic enim persona Christi, quatenus talis scilicet humana, intrinsecè claudit, non solum diuinam subsistentiam sed etiam naturam diuinam. Et in hoc (ait Asturicensis) consistit tota compositio, quam Patres & Concilia tribuant personam Christi, & quam hoc nomen Christus importat, quo totale suppositum humanum significatur; ac proinde necesse est vt per modum natura denotet humanitatem; ex parte vero suppositi per se includat diuinum Verbum vt absolute & simpliciter subsistens in natura diuina suam subsistentiam humanitati communicans. Et hoc videtur significare voluisse Caiet. dicens; hanc esse compositionem cum ijs, in quantum persona Verbi coniungitur &c.

Vnde recte dicitur, totale significatum huius nominis Christus esse Deum hominem seu Verbum hominem; quod etiam consonat prima eius nominis impositioni; qua significat formaliter unctum, diuino scilicet substanciali oleo; significat enim Verbum diuinum prout communicat suam subsistentiam humanitati & eam in seipso personaliter subsistentiam: in quo sita est excellens & ineffabilis unctio. Qui dicendi modus, quamvis huius admirabilis compositionis cellitudini congruere videatur; rationem tamen compositionis ex ijs supra notata non videtur admittere: in ea n. diximus, vnum aliquid tertium effici realiter ab utroque componente distinctum; quod in hac admirabili compositione fieri negat Asturicensis, nisi forte dicatur conditionem hanc ad imperfectionem utriusque componentis pertinere: Componentia namque toti comparata, rationem partium, & materie evidentur habere necessario, & in ea sola compositione requiri, quam natura vires efficiunt; eam autem, de qua loquimur, totius natura facultatem exceedere, & aquiuocè licet propriè dictam esse compositionem, nec vi intellectus humani posse comprehendendi; atque ideo ineffabilem nominari. Sed nihilominus fateri necesse est, Christi personam in duabus, & ex duabus naturis subsistentem esse quasi quoddam tertium realiter ab utroque extremo distinctum modo superiorius explicato: quia scilicet neque est humanitas tantum, neque sola diuinitas, cum includat etiam humanitatem, à qua Verbum dicitur & est humana persona, sicut habet à diuinitate ut dicatur & sit persona diuina: Quod etiam affirmit Asturicensis loco supra notato, scilicet q.7. conclus. 3. Et ex his patet solutio questionis tertio loco proposta.

Claudianus PRIMA CONCLUSIO: si de compositione la-

guam secundum frequentiorem, & nobis notior em deducatur, huius nominis significationem & usum, Christi persona probata non est propriè & simpliciter composita. Probatur hec conclusio; quoniam ex quinque conditionibus, quas compositioni nobis naturaliter notæ diximus esse necessarias, duas ultimas repugnant personas Verbi & eius naturæ diuine, quæ est suum esse; quia neque persona Verbi neque natura diuina potest esse potentia vel actus humanae naturæ; neque esse persona Christi, quod idem est realiter cum essentia diuina, causatur ab ipsa natura diuina vel à persona Christi; & multo minus ab humanitate, & iuxta sensum huius Conclusionis interpretanda sunt dicta D. Tho. supra notata ex 3. & in eodem sensu accipienda sunt quæ docent Scotus Rada, & alii huius sententiae defensores.

SECUNDA CONCLUSIO: si sermo fit de compositione, ex quo è seu analogice sumpta, sic persona Christi est vere propriè & absolute composita. Probatur Conclusio; quia compositio secundum hanc significationem longè diversæ rationis est à compositione naturaliter nobis nota, & nullum dicit imperfectionem ex parte diuinae personæ vel naturæ, vt pater ex dictis, & iuxta sensum huius conclusionis interpretanda sunt multa dicta Conciliorum & sanctorum Patrum, & recentiorum Scholasticorum assertum, personam Christi simpliciter esse compositam. Loca Patrum & Conciliorum afferunt hic expositores S. Thom. Med. Porrecta, Suar. Val. Vafq. Aluar. & Astur. m alleg. q.7.

TERTIA CONCLUSIO: Simpliciter & absque distinctione seu limitatione loquenda dici potest, "Christi personam esse verè propriè compositam. Hac" conclusionem probant autores praedicti ex Conciliis, & Patribus simpliciter afferentibus, Christi personam esse compositam, quibus etiam addunt argumenta, quæ vide, si placet. Potest autem probari primo: quoniam ita loquitur Concilia & Sancti, nam ita definitur in quinto Synodo generali, can. 4. & 7. & in sexta Synodo generali actione 4.11. & 13. Et in Concilio Lateranensi sub Martino I. can. 4.7. & 8. & 17. & 18. & in his duobus ultimis locis definitur sub anathemate, vt omnia quæ in quinque generalibus Conciliis fuerunt definita contra Nestorium & Eutichetum, in sensu vero & proprio intelligantur usque ad ultimum apicem: at in 5. & 6. Synodis generalibus allegatis definitum fuerat, in persona Christi reperi compositionem in hac verba. Si quia non confitetur unionem secundum compositionem, &c. ergo intelligenda est ea definitio de vera & propria compositione: ille enim terminus secundum compositionem superadditus unioni, cogit nos intelligere veram & propriam compositionem preter ipsam unionem; alias innatis & vacua esset repetitio. Et in Concilio Lateranensi can. 7. post explicitam subsistentiam Verbi in duabus naturis & unionem illarum, subduntur haec verba Ex quibus compositus est Christus, &c. Quæ frusta subderentur, nisi praeter unionem durarum naturarum in Christo vera esset compositionis: quo sit ut conclusio haec intellecta in sensu secundæ Conclusionis sit dogma fidei. Eodem etiam modo loquuntur Sancti, ac praesertim Dionylius, cap. 1. de diuinis nominibus, & cap. 3. de Eccles. Hierarch. Augustinus lib. 13. de Trin. cap. 17. & tract. 78. in Ioann. Gregor. hom. 3. in Euang. Iustinus, Damascenus & alii, quos referunt expositores. Secundo probatur ratione; quia compositum est illud quod vnum cum sit, constat ex diversis rebus; at Christi persona est una & constat

V. Synod. 1.3. mod. conc. Later. alleg. q.7.

D

E

stat ex diuersis naturis, diuina scilicet & humana. A has ergo. Maior est diffinitio compositi. Minor probatur: quia persona Christi non ita simplex est, sicut humanitas & diuinitas seorsum considerata, sed includit utramque; ergo constat ex utraque natura. Tertiò probatur: quia terminus unionis hypostaticè productus non est aliquid simplex; ergo compositum, & non est compositum accidentale; ergo substantiale, & non naturalis; ergo persona composita: Omnia haec sunt manifesta præter primum antecedens: quod probatur tripliciter. Primo, quia extrema simplicita huius unionis praexistebant illi; sed quod præexistit unioni non est terminus illius; ergo. Secundò, quia contra rationem unionis est terminari ad aliquid simplex, cum semper unio sit respectu distinctorum. Tertiò, quoniam in termino huius unionis conuenient diuina & humana natura; sed ubi est multitudo, non est simplicitas; ergo talis terminus non est simplex; tunc ultra: sed illa naturarum multitudo non concurrit ibi confusa, sed cum aliquo ordine; ergo constituit terminum unionis verè compositum compositio ne personæ.

Quarta Conclusio. In usu loquendi communis optimum est iuxta Caetani consilium, cum assertus Christi personalis esse compositam, addere limitationem tollentem imperfectionem à persona Christi, & eius natura diuina: dicendo Christi personalis esse compositionem ineffabilem, vel aliquid huiusmodi. Huic conclusioni consentiunt Medina, Asturicensis, Aluarez & Suarez: & probatur ex dictis, quia nomen compositionis secundum magis communem & viu receptam significacionem, duas supra notatas imperfections includit, quæ personæ Verbi & eius naturæ diuinæ repugnant.

Quinta Conclusio: Christus verè & propriè est persona composita ex duabus naturis, diuina scilicet & humana, que compositio nuncupatur ex ipsis. Hæc conclusio, quo ad priorem partem patet ex Concilijs & Patribus afferentibus Christum ex duabus & in duabus naturis subsistere & ex eis esse compositum, quorum dicta referunt hic recentiores & Asturicensis loc. not. Vbi etiam aduertit de hac sola compositione Patres & Concilia meminisse; quia per hanc duos Eutichetis & Nestorij contrarios errores simul condemnabant: quoad aliam verò partem patet ex dictis. Et probatur primo ex Concilijs & Patribus afferentibus personam Christi esse propriè compositam ex duabus naturis, aut etiam ex humanitate & persona Verbi. Secundò probatur, nam ille est terminus compositus ex ipsis, qui resultat compositus ex extremis componentibus; sed talis est terminus compositionis personæ Christi ergo. Maior est diffinitio compositionis ex ipsis. Minor autem probatur; quia terminus huius compositionis non est persona Verbi vt diuina tantum, sed ut subsistens in duabus naturis, & ut composita ex illis. Tertiò probatur, quia compositio ex ipsis hanc sibi vindicat peculiarē conditionem, vt integrum compositum resultans sit distinctum ab extremis componentibus, & quodam tertium respectu illorum; at in hac compositione integrum compositum est persona Christi, vt subsistens in duabus naturis, quæ ut sic distinguuntur ab humanitate & diuinitate, & à persona Verbi præcisè sumpta; ergo.

Sexta Conclusio: Persona Christi est verè, propriè composita ex personalitate Verbi & humanitate, & hoc est compositio cum ipsis. Hæc conclusio, quo ad priorem partem probatur. Primo, quia

personalitas Verbi & humanitas sunt duo realiter distincta, & per se adunata in uno supposito, sicut personalitas Petri & eius humanitas; ergo persona Christi in qua sic adunantur illa duo, est verè composita, non minus quam persona Petri. Secundò probatur: Nam quando aliqua duo sunt formaliter & conuertibiliter idem, compositio non potest in re fieri ex uno, quin fiat ex altero; sed persona Verbi & eius personalitas sunt idem formaliter & conuertibiliter à parte rei, & distinguuntur solum ex modo nostro concipiendi & significandi; ergo si compositio fit ex persona Verbi, non potest non fieri ex eius personalitate. Maior declaratur supponendo ex D. Th. p. q. 41. a. 1. ad 2. quod aliquando inter illa, quæ sunt idem omnino formaliter & conuertibiliter, solus modus diuersus significandi obstat, ne eundem actum, quem vni tribuimus, de altero predicemus. Quia ratione licet Pater diuinus & paternitas sint idem secundum se formaliter; at ceterum tamē generandi, quem attribuimus Patri, non prædicamus de paternitate propter diuersum modum significandi, scilicet abstractè & concretè; quoniam actus notionalis sicut & ceteri actus sunt proprij suppositionum & non formarum; at compositio non repugnat personalitati Verbi significante in abstracto; quia compонere est etiam actus formarum: ergo sicut tribuit persona, potest tribui personalitati, non obstante diuerso modo significandi. Tertiò probatur: actio vnitiva qua Deus vniuit humanitatem Verbo, sicut secundum suam speciem compositua; ergo terminus immediate resultans ex illa est compositus. Tunc ultra; sed terminus immediate resultans ex ea est illud unum, in quo humanitas & personalitas vniuntur; ergo est compositus ex humanitate & personalitate. Antecedens probatur: quoniam actio illa vniuit humanitatem Verbo; vniire autem unum cum altero verè est componere; ergo sicut ex sua natura compositua prima verò consequentia patet; quoniam omnis actio specificatur à suo immediato termino, igitur actio compositua postulat, vt eius terminus sit compositum aliquod, à quo specificetur: Minor autem subsumpta probatur; quia humanitas ex vi illius actionis prius secundum rationem fuit vnta & traxa ad personalitatem, quam ad naturam & personam Verbi; nam persona Verbi non fuit vnta ratione absoluti, sed tantum ratione relativa quod est personalitas. Tertiò probatur conclusio: quod componit cum alijs est extreum, ex quo sit talis compositio, sed personalitas Verbi compōhit cum humanitate personam Christi; ergo est extreum talis compositionis. Maior est etiudens; ideo namque materia est extreum compositionis naturæ; quia componit cū forma. Minor verò probatur: quia personalitas Verbi terminat dependentiam humanitatis Christi, sicut terminaret personalitas creatæ; sed hæc terminaret componendo cum humanitate, sicut de facto terminat in alijs hominibus; ergo. Eadem partem probat Aluar, quatuor argumentis. Altera verò pars patet ex dictis.

Septima Conclusio: Christi persona est, verè & propriè composita ex Verbo & humanitate, sive ex supposito diuino & natura humana; in qua compositione duo secundum rationem distinctæ compositiones includantur, scilicet compositio ex ipsis & compositio cum ipsis. Hæc Conclusio quoad utramque partem patet ex dictis. Et probatur quo ad primam partem: Primo ex quinta Synodo generali collat. 8. Can. 3. sic definiente: Si quis non confiteretur unitatem Verbi ad carnem animatam anima.

tionali, & intellectuali secundum compositionem, an a thema sit, & infra. Sancta Ecclesia vnitio eius Verbi ad carnem secundum compositionem confitetur. Et confirmatur; nam Leo Papa in epistola ad Iulianum ait, Christum constare ex tribus substantijs, scilicet Verbo, anima & carne; sed illa particula ex nota est compositionis; ergo. Secundo probatur: Forma accidentalis facit veram compositionem cum subiecto substantiali, quia sustentatur ea ratione; quia sustentatur ab illo & tribuit illi esse accidentalē, sed etiam humanitas sustentatur a persona Verbi, & tribuit illi esse suppositum humanum; ergo facit compositionem cum persona Verbi. Tertiō probatur; quia illud est immediatum huius compositionis extreūm ex parte Dei, cui vnitur humanitas immediate; sed humanitas non vnitur immediate Deitati abstracte, neque concretē sumptā (non enim hic Deus immediate fuit incarnatus) sed vnitur immediate Verbo; Deitati autem vnitur mediata & ratione Verbi, quatenus est forma substantialis ipsius Verbi; ergo Verbum est immediatum extreūm huius compositionis; igitur haec cōpositio fit ex humanitate & persona Verbi. Confirmatur: Nam propter quod vnumquidque tale & illud magis; sed diuinitas est extreūm huius compositionis ratione personae Verbi immediata componentis; ergo multo magis persona Verbi compositionem hanc ingreditur, vt eius extreūm. Ultimō probatur: quia cōpositio, in qua resultat persona composita postulat, vt vnum extreūm sit persona: at in hac compositione resultat persona composita; ergo. Maior patet: quoniam ex extreūmis, quorum neutrum est persona, nequit resultare persona composita; ergo: Vnde ex materia & forma vt sic non resultat persona; sed natura composita; quoniam vtrique extreūm habet rationem naturae & neutrum est persona; ergo.

VLTIMA CONCLVSIō: Hac propostiv: Verbum seu filius Dei est persona composita, non est absoluē concedenda, sed cum addito videlicet; filius Dei, quatenus homo vel vt subsistit in humana natura, est persona composita. Conclusionem hanc ex regulis Logicalibus de appellationibus probant Med. Asturic. & Aluar. quibus consentit etiam Suarez sect. & in fin. & potest breuiter probari; quia participium illud *composita*, applicat suum significatum formale instar adiectui supra formale subiecti, quod est Verbum seu filius Dei, & reddit hunc sensum: Verbum seu filius Dei, vt subsistens in natura diuina est compositus: hic autem sensus est falsus; ergo. Et confirmatur; quia Conc. Calcedon. art. 16. & cōfirmata de Sum. Trinit. & Sancti affirmant quidem Christum esse personam compositam; non tamen concedunt, Verbum aut Filium Dei esse personam compositam.

CONTRA primam Concl. produci possent argumenta recentiorum, quibus probant personam Christi esse propriè simpliciter & verē compositam: Sed ex ipsa conclusionis limitatio ne facile diluuntur: probant enim Christi personam propriè & simpliciter esse compositam compositione quadam altioris ordinis & aequocē dicta respectu compositionis nobis notā ratione naturali, quā vnu frequentiori significamus hoc nomine *compositio*, de qua significacione loquitur nostra prima conclusio.

CONTRA secundam Concl. produci possent argumenta Cai. & aliorum, quā referunt & solvunt Med. Suar. Vafq. Val. Aluar. & Asturic. sed

A facile ex ipsa limitatione Conclusionis & iactis supra fundamentis poterunt confutari. Contra eandem Conclusionem possent etiam produci argumenta Radæ in 3. Controu. a. 3. quā parum aut nihil differunt à prædictis, & ex ipsa concl. limitatione diluuntur.

CONTRA tertiam concl. directè militant ea argumenta, quā diximus produci posse contra secundam, quibus satisfaciunt recentiores prædicti; & facilius etiam per supra notata diluuntur. Contra eandem cōclusionem produci potest hoc argum. Nulla possunt assignari huius compositionis extrema; ergo non est asserenda. Antecedens probatur; quoniam hæc extrema his tantum modis possunt assignari; nimis ut vel alterum extreūm sit Verbi personalitas vt ratio subsistendi in natura diuina: alterum autem sit eadem personalitas, vt ratio subsistendi in humilitate, vel vt humanitas sit vnum extreūm, alterum vero sit diuinitas vel persona Verbi vel eius personalitas; at nullo dictorum modorum recte assignantur extrema in hac compositione; ergo. Minor pro prima parte probatur primò: quia duplex illa ratio subsistendi non est distincta realiter, sed sola relatione rationis, quā Verbi personalitas, prout est ratio humanitatis subsistendi, addit supra seipsum absolute sumptam. Secundò quia Concilia & Sancti Patres hæc nunquam esse dixerunt huius compositionis extrema. Secundò probatur eadem Minor; quod attinet ad diuinitatem; quia nullum compositum est idem cum altero componentium, cum addat aliquid præter illud; qua ratione dicimus totum esse maius sua parte; at Christus est idem cum diuinitate: nam sicut Ioann. 15. dicit: Ego sum via, veritas & vita, ita dicere potuisse; Ego sum diuinitas; ergo. Et eodem argumēto probatur Verbi personam aut personalitatem non posse esse extreūm huius compositionis. Et præterea quia personalitas medium est in quo vniuntur diuersæ quæ sunt in Christo nature: medium autem in quo vniuntur partes componentes, distinguuntur à componentibus. Respondafisum esse antecedens; ad eius probationem concessa minore pro prima parte, negatur quo ad alias. Ad primam probationem dico cōpositum dupliciter sumi posse: vno modo formaliter in ratione cōpositi & ita concessa maiori negotiatur Minor: quia Christus vt compositus ex diuinitate & humanitate, non est diuinitas; alio modo materialiter: & in hoc sensu falsa est maior: quoniam album quod compoñitur ex corpore & albedine, materialiter est corpus; & similiter Christus licet formaliter sumptus sit compositus ex humanitate & diuinitate, & ex persona Verbi; materialiter tamen consideratus est ipsa diuinitas & persona Verbi. Ad secundam prob. dico, personalitatem etiam sit medium, in quo vniuntur diuinitas & humanitas, posse tamen esse extreūm, ex quo persona Christi componitur; sicut etiam potentia medium est quo operatio substantiae inest, & simul est extreūm ex quo componitur operans vt sic; & quantitas est medium quo albedo vnitur corpori, & simul est extreūm ex quo componitur album.

CONTRA quartam Conclusiō prædicti possent ea argumenta, quibus probari solet tercia Conclusionis; quibus triplici response satisfiet. Primo dicendo Patres & Concilia vnam esse in Christo personam contra Nestorium, & duas in eodem esse naturas contra Eutichetum decernere voluisse, & hæc duo significasse dicendo, vnam Christi personam esse compositam ex duas

bus naturis. Secundò dilui poterunt eadem argumenta dicendo, particulam illam ineffabilis, non esse conditionem diminuentem, sed determinantem modum compositionis nobis occultum, & longè altioris ordinis ab alijs modis compositionis nobis naturaliter notis. Tertiò poterunt confutari dicendo, Conclusionem nostram esse veram de frequentiori & notiori significacione huius nominis *compositio*; Patres autem & Concilia, & alia argumenta probare de rigore Metaphysico dici posse simpliciter, Christi personam esse compositam.

CONTRA quiniam Concl. produci possent ea argumenta, quæ militant contra tertiam conclusionem: quibus etiam confutandis ea deseruent, quæ supra notauimus de composito ex vno naturarum in vna Verbi persona resultante.

CONTRA sextam Concl. sunt argumenta Asturicensis, quæ resert & soluit Alvarez in allegat. disp. 12.

CONTRA septimam conclus. procedunt multa ex ijs argumentis, quæ militant contra tertiam conclus. quibus satisfaciunt recentiores prædicti. *Et cetera.*

CONTRA ultimam concl. est argumen. Nam per communicationem idiomatum ea, quæ dicitur de Christo, dicuntur de filio Dei, sed de Christo conceditur quod est persona composita; ergo idipsum concedi potest de filio Dei. *Respon. cum Caiet. & D. Th. regulam esse generalem in attributis Christi seruandam, ut si sint communia naturæ & personæ, & oppositum conueniat personæ, non prædicentur absolute de persona, sicut incipere esse & esse creaturam non dicitur absolute de Christo, & multò minus de Verbo vel de Filio; esse autem compositum repugnat personæ diuina secundum fæsumptæ; quia est omnino simplex, & ideo non debet absolute prædicari de Verbo aut de Filio Dei, sed cum addito puta in quantum homo, &c.*

DISPUTANT hic recentiores, an sit admittenda vi vera & propria hac proposito; Christus est diuinitas, & humanitas sine Christus est diuinitas. Vide, si libet ea, quæ pro eius resolutione scribunt Med. in solutione secundi argumenti, Valentia punto 4. & Vasquez disp. 17. cap. 5. Mea sententia est eam propositionem non esse concedendam, nisi cum aliquo addito ad euitandum errorem: videtur enim falsa sic absolute prolatæ; quia Christus non solum includit diuinitatem & humanitatem, sed etiam subsistentiam seu personalitatem, que in dicta propositione, Christus est humanitas & diuinitas, videtur excludi propter sensum formalem, quem faciunt illa prædicta absolute significata. Et quamvis sexta Synodus generalis Constantinopolitana art. 6. concedat, personam Christi nihil aliud esse quam ipsas naturas: ex antecedentibus tamen & consequentibus constat, ibi sermonem esse de naturis simul sumptis cum ipsa personalitate: sic enim vera est illa propositio, sumendo scilicet diuinitatem & humanitatem non absolute seu præcisè & in abstracto, sed simul cum personalitate & in concreto, ita ut in illa propositione Christus in subiecto positus accipiatur quatenus est compositus ex diuinitate & humanitate; ex parte vero prædicti diuinitatis & humanitas complexius fumantur & cum inclusione personalitatis. Concilium autem Constantiense eandem propositionem damnavit ut hereticam, sumendo Christum ex parte subiecti pure materialiter pro persona Verbi

A vt sic; aut sumendo diuinitatem & humanitatem ex parte prædicti diuinitæ, & cum exclusione personalitatis; in quo sensu assertabat illam Iohannes Hus. Sententia vero docens partes simul sumptas posse prædicari de composite cum hac tantum limitatione potest admitti, videlicet nisi fiat sensus adeo formalis, ut ex vi illius excludatur aliquid non excludendum à tali composite, ut contingit in propositione iam dicta.

ARTICVLVS V.

Vtrum sit facta aliqua vno anima, & corporis in B Christo.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod in Inf. q. 16. a. Christo non fuerit vno anima, & corporis. Ex 1.c. Et 3.4. vno. n. anima, & corporis in nobis causatur persona, 6. q. 3. ap. 1. vel hypostasis hominis. Si ergo anima & corpus fuerint Et 4. contr. in Christo unita, sequitur, quod fuerit ex vno eorum 37. Et 4.1. aliquia hypostasis constituta. Non autem hypostasis Verbi Dei, que est aeterna. Ergo in Christo erit aliqua persona, vel hypostasis preter hypostasim Verbi: quod est cap. contra prædictam.

Præterea, Ex vno anima, & corpori constituitur natura humana speciei. Damascenus autem dicit in 3. lib. quod in Domino Iesu Christo non est communem speciem accipere. Ergo in eo non est facta anima, & corporis vno.

Præterea anima non coniungitur corpori, nisi ut vivificet ipsum. Sed corpus Christi poterat vivificari ab ipso Verbo Dei, quod est fons, & principium vita. Ergo in Christo non fuit vno anima, & corporis.

Sed contra est, quod corpus non dicitur animatum, nisi ex vno anima. Sed corpus Christi dicitur animatum: secundum illud, quod Ecclesia cantat, Animatum corpus sumens, de Virgine nasci dignatus est. Ergo in Christo fuit vno anima, & corporis.

Respondeo dicendum, quod Christus dicitur homo vniuersè cum alijs hominibus, ut potè eiusdem speciei existens: secundum illud Apostoli Phil. 2. In similitudinem hominum factus. Pertinet autem ad rationem speciei humanae, quod anima corpori vniatur: non enim forma constitutus speciem, nisi per hoc, quod sit actus materia. Et hoc est, ad quod generatio terminatur, per quam natura speciem intendit. Vnde necesse est dicere, quod in Christo fuerit anima corpori unita, & contrarium est hereticum: ut potè derogans veritati humanae Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod ex hac ratione moti videntur illi, qui negauerunt vnonem anima, & corporis in Christo: ne per hoc scilicet cogarentur personam nouam, vel hypostasis in Christo inducere: quia videbant, quod in puris hominibus ex vno anima ad corpus constituitur persona. Sed hoc idem in puris hominibus accidit: quia anima, & corpus sic eis coniunguntur, ut per se existant: Sed in Christo vniuntur ad unicum, ut adiuncta alteri principaliori, quod substitit in natura ex eis composta: & propter hoc ex vno anima, & corporis in Christo non constituitur noua hypostasis, seu persona, sed aduentum ipsum coniunctum persona, seu hypostasi præexistenti. Nec propter hoc sequitur, quod sit minoris efficacia vno anima, & corporis in Christo, quam in nobis: quia ipsa coniunctio ad nobilium non adiunxit virtutem, aut dignitatem, sed auget: sicut anima sensitiva in animalibus constituit speciem: quia consideratur, ut ultima forma, non autem in hominibus; quamvis in nobis sit vir-